

НАЦИОНАЛНИ ДАН БОРБЕ ПРОТИВ РАКА ДОЈКЕ 20. МАРТ

Већ трећу годину обележава се **Национални дан борбе против рака дојке – 20. март**, како би се скренула пажња на распрострањеност ове болести, на подизање свести о значају превенције и раног откривања рака дојке, као и о палијативном збрињавању особа оболелих од ове болести.

У свету сваке године од рака дојке оболи око **1.670.000** жена, а око **522.000** жена умре. Од укупног броја новооболелих жена у свету од 20 до 30% жена је млађе од 50 година, а око 33% жена су старости од 50 до 64 године. Према подацима Института за јавно здравље Србије “Др Милан Јовановић Батут” у **Р Србији** током 2012. године **оболело је 4.417 жена** од карцинома дојке, што чини 25,5% оболелих жена од свих карцинома, а **умрло 1663 жена**, односно 18,2%. **У Пиротском округу у 2012.г. регистровано је 57 новооболелих (20,5% свих карцинома) и 20 умрлих (17,9% свих карцинома).**

У земљама у развоју региструје се већи број жена умрлих од рака дојке због откривања рака дојке у каснијој фази, углавном због недостатка свести о потреби раног откривања, као и због недостатка ресурса у здравственом систему. Број оболелих жена у нашој земљи је скоро исти као другим земљама у окружењу. Међутим, **према броју умрлих жена наша земља заузима друго место у Европи,** баш из разлога касног откривања карцинома дојке.

Рак дојке се најчешће открије када је његова величина преко 2 цм, са већ постојећим ближим или удаљеним метастазама. Препоруке су да се рак дојке открије у раној фази када су промене непалпабилне, односно неопипљиве, или када је величина тумора мања од 1 цм. Када се рак дојке открије у раној фази уз адекватну дијагностику и лечење, шансе за излечење и продужетак живота су далеко веће него у случајевима када се ова болест открије у касној фази. **У развијеним земљама се рак у готово 90% случајева открије у раној фази када је могућност лечења највећа.**

Према статистичким анализама, **свака осма до дванаеста жена има ризик да оболи од карцинома дојке**. Према неким епидемиолошким истраживањима, **са повећањем животног стандарда расте и могућност обољевања од рака дојке**. Жене могу да оболе у свим животним добима, али се **са годинама старости повећава ризик од обољевања**. Највећи број оболелих жена и у нашој земљи је старости од 50 до 65 година живота, али се тренд пораста броја оболелих спушта према млађим годиштима.

Бројни ризикофактори повећавају ризик за настанак рака дојке: **рак у породици** (мајка, сестра..), **рана прва менструација** (пре 12. године), **касна менопауза** (после 50. године), **нерађање деце или рађање деце у каснијој животној доби**, **недојење деце**, **хормонска терапија без лекарске контроле**, **неправилна исхрана**, **недовољна физичка активност**, **гојазност**, **конзумирање алкохола**, **дувана**, **изложеност зрачењу или испарењима различитих штетних материја** итд.

Ако се рак дојке рано открије висока је вероватноћа преживљавања и бољи квалитет живота жена. Зато треба следити препоруке за рано откривање рака дојке: **самопреглед дојке, почев од 20. године, сваког месеца, превентивни клинички прегледи код изабраног гинеколога, од 30. године живота, једном годишње, ултразвук дојке и мамографија, од 50. године живота, сваке друге године.**

Код жена млађих од 45 година према индикацијама гинеколога, ако постоји неки од ризикофактора, метода избора раног откривања рака дојке јесте поред клиничког прегледа, **ултразвук дојке** због саме структуре дојке.

Организовани скрининг у Р Србији се тренутно спроводи у 50 општина радом стационарних и мобилних мамографа, и у овим општинама свака трећа жена старости од 50 до 69 година живота је позвана на мамографски преглед. Од почетка организованог скрининга откривено је **290 карцинома** у раној фази код здравих жена које нису имале никакве симптоме.

Од 16.03.2015. и општина Пирот укључила се у спровођење организованог скрининга рака дојке. Позивањем жена старости од 50 до 69 година на сваке две године живота на мамографију, открива се рак у раној фази, што свакој жени даје шансе за излечење, брз опоравак, смањење инвалидности, бољи квалитет живота.

Уколико се рано открије, рак дојке је излечив у преко 90% случајева.

Неопходно је да жене од 50 до 69 година старости када буду позване обавезно се одазову на скрининг мамографију у оквиру организованог скрининга раног откривања рака дојке. У оквиру кампање поводом обележавања Националног дана борбе против рака дојке организује се велики број активности као што су предавања, трибине, гостовања на телевизији и радију. У сарадњи са Домом здравља Пирот ЗЗЈЗ Пирот организује у центру града промотивне активности.

Уз вашу помоћ, готово сваки случај рака дојке може бити спречен!

Придружите се кампањи!

Помозите да се подигне свест о превенцији рака дојке.

Центар за контролу и превенцију болести

Окружни координатор за скрининг

Др Радмила Зеџ

Центар за промоцију здравља

др Елизабета Алексић